

«Бекітемін»
Мектеп директоры
 Н.Кулахметов

«Келісемін»
Мектеп директорының тәрбие
жұмысы жөніндегі орынбасары
 Ф.Караев

**2021–2022 оқу жылында
№27 «Аққала» жалпы орта мектебі
5 сыныптарына арналған
«Жолда жүру ережелері»
оқу пәнінің күнтізбелік-тақырыптық жоспары**

**5 сыныпқа арналған «Жолда жүру ережелері»
оқу пәнінің күнтізбелік-тақырыптық жоспары**

№	Сабақтың тақырыбы	Сағат саны	Өткізетін мерзімі
1	Жол қозғалысы ережелері Көшеде жүру ережесі	1	қыркүйек
2	Жол таңбаларының белгіленуі.	1	қазан
3	Қосымша секциялары бар бағдарламалар.	1	қараша
4	Жолда жүру ережелерін білемізбе?	1	желтоқсан
5	Жол жүру белгілері және олардың қолданысы.	1	қаңтар
6	Жүргізуші белгінің ерекшеліктері мен негізгі міндеттері. Қазіргі заманғы көлік-жоғары қауіпті аймақ. Қоғамдық көлік.	1	ақпан
7	Жол қозғалысының қауіпсіздігіне ауа райының әсер етуі.	1	наурыз
8	Велосипедпен жүру.	1	сәуір
9	Жараланған кезде алғашқы медициналық көмек көрсету. Жоғарғы және төменгі аяқ-қол дене бөліктерінің сынған немесе буын шығып кеткен кезде алғашқы медициналық көмек көрсету ережелері.	1	мамыр
	Жалпы	9	

Сынып жетекшісі: С.Нематхожаева

Қысқа мерзімді жоспар

Мектеп:№27«Аққала» ЖОМ	Мұғалімнің есімі:	Тәрбие сағаты
Сабақтың тақырыбы:	Жол қозғалысы ережелері. Көшеде жүру ережесі	
Күні:қыркүйек	Сынып: 5	Оқушы саны:
Сабақтың мақсаты	<i>Оқушылардың жолда жүру ережесі туралы білімдерін толықтыру,іс-жүзінде асыра білуге үйрету.Жолда жүру ережелерін ойда сақтай білуге үйрету. Тәртіптілікке,сақ болуға,көшеде өздерін дұрыс ұсатап жүруге тәрбиелеу</i>	
Көрнекіліктер	Суреттер, сөзжұмбақ кестесі,нақыл сөздер	
Жоспарланған уақыт	Сабақ барысы	
Басталуы 2 мин	Ұйымдастыру кезеңі 1.Ала таяқ ұстаған, Жол тәртібін нұсқаған. Өмірінді күзеткен,Ысқырығы күшті адам.(Автоинспекция қызметкері) 2.Арқаным тым ұзын. Ала алмайсың бір үзім.(Жол) 3.Сөйлегенде білмейді Бірақ«Токта,жүр»-дейді. (Бағдаршам)	
Тәрбиенің басым бағыты бойынша сабақ мазмұны Ортасы 20 мин	Көшеде жүру ережесі: 1.Тек 14 жастан кейін ғана көшеде жүруіне рұқсат етіледі. 2. Автобуска мінерде аялдама күт.Тәртіп сақтай біл.Басқаға кедергі жасама. 3.Транспорттың артына жабысуға болмайды. Құлап апат қаушырауы мүмкін. 4.Жүріп келе жатқан көліктің алдынан өтіп кетемін деуші болма.Ол тоқтағанша не өтіп кеткенше тоса тұр. 5.Аялдамада тұрған автомобиль, автобус,троллейбустың, машинаның арт жағынан айналып өт.Сонда сен оның соңында кележатқан машинаны дер кезінде көре аласың. 6. Көшеде өтерде әуелі сол жағыңа, көшенің орта тұсына, жеткенде оң жағыңа көз сал.Егер машина келе жатса,өтіп кеткенше сол орнында күте тұр. 7.Көше бойында велосипед, ролик айдама!Ол өте қауіпті .Велосипедті арнайы орындарда айдау керек. 8.Жол ортасымен жүрме! Келіп қалған көлікті көрмей қалуың мүмкін. 9.Жолда үнемі сақбол! Жол жиегімен жүр! Жоқ болса жолдың шетімен жүр. Көлік кележатса шетке шығып күт,өтіп кеткенсоң жүресің! 10.Жолда бөтен көлікке мінбе! «Бағдаршам»ойыны Бағдаршамның қызыл түсін көрсету Оқушылар орындарынан тұрады Токта!	
	Бағдаршамның сары түсі түсін көрсету Оқушылар екі жаққа кезек–кезек қарап дайындалады.Дайындал! Жасылтүс Аяқтарын топ-топ басады.	
Сынып белсенділерінің апталық есебі 10мин	<i>Сынып белсенділерінің апталық есебімен танысу.Жіберілген кемшіліктермен жетістіктерді, оқушыларды ықып, дәптерлері, күнделіктің толтырылуын тексерудің қорытындысы</i>	
Ата-ана кеңесі немесе құқықтық оқыту 3мин	Баланың міндеттері: Әр бір бала ҚР Конституциясын және заңдарын сақтауға Республиканың мемлекеттік нышандарын құрметтеуге Еңбекке жарамсыз ата-анасына қамқорлық жасауға Табиғатты қорғауға, сақтауға, ұқыпты қарауға т.б. Өз өміріне жауапкершілікпен қарауға, кішкентайларға қамқорлық жасауға, мұғалімді тыңдауға,мектеп мүліктерін ұқыпты сақтауға,қоғамдық шараларға қатысуға, мектеп ережесіне бағынуға	
Сабақтың аяқталуы Қорытынды Қауіпсіздік ережесі 5мин	Қауіпсіздік ережесі: 1.Өзіңді біреудің кемсітуіне жол берме! 2.Бейтаныс адамдармен сөйлеспе! 3.Бөтен көлікке мінбе! 4.Жол ережесін үнемі есте сақта!	

Қысқа мерзімді жоспар

Мектеп: №27 «Аққала» ЖОМ		Мұғалімнің есімі:	Тәрбие сағаты
Сабақтың ақырыбы:		Біздің қала (ауыл), аудан.	
Күні: қазан		Сынып: 5	Оқушы саны:
Сабақтың мақсаты	1. Оқушыларды жолда жүру ережелерімен таныстыру, көшеде дұрыс жүруін ескерту, қоғамдық орындарда өздерін алып жүруге үйрету, жол белгілерін, олардың топтарын ажырата білуге үйрету. 2. Оқушылардың ой-өрісін, сана-сезімін, өзін-өзі ұстауын, көшеде дұрыс жүруіп тұруын, жол белгілері бойынша қиылыстан, бұрылыстан өтерде жол ережелерін есте сақтай білу қасиеттерін дамыту. 3. Жол белгілерін жатқа білуге, сақ болуға, мәдениетті сөйлей білуге, өзара достыққа, әдептілікке, ұқыптылыққа тәрбиелеу.		
Көрнекіліктер	Суреттер, сөзжұмбақ кестесі, нақылсөздер		
Жоспарланған	Сабақ барысы		
Сабақтың басы 2 мин	«Амандасу» бағдаршам түстері бойынша: оқушылар алдарына берілген бағдаршам суретінің әр түсіне екі оқушының атын жазады, содан кейін сол түске сай амандасады. Қызылтүс – қолыңды бұлғап амандас Сары түс – қолын алып амандас Жасылтүс – құшақтасып амандас Жасыл, қызыл, сары жетондар арқылы топқа бөлінеді. 1. «Жолсақшылары» 2. «Жаяу жүргінші» 3. «Жол белгілері»		
Тәрбиенің басым бағыты бойынша сабақ мазмұны Ортасы 20 мин	Мұғалім сөзі: Қазіргі таңда адам өмірінде көліктің пайдасы мен маңызы зор. Ертеде көліктің орнына қазақтар ат пен түйені, үнділіктер пілді, өзбектер есекті, тау халықтары өгізді пайдаланған. Қазірде қала ішінде автобуска, алыс жаққа баратын болсандар пойыз, ұшақ тәрізді көлік түрлеріне мінісіндер. Ол үшін жолда жүру тәртібі мен қауіпсіздік ережелерін білу керек. Көліксіз жүріп-тұру мүмкін емес. Біз демократиялық құқықтық мемлекетте өмір сүретіндіктен әр адам құқықтарын білу керек. Қарапайым көшені алсақ, оның өзі бір заңдылықтарға бағынады. Жол белгілері-көлік қозғалысын реттеу және көлік жүргізушімен жаяу жүрушіге маңайдағы жол жағдайы жөнінде ақпарат беру мақсатында көше мен жол бойына қойылатын арнайы белгілер. Бағдаршам қалай пайда болды? Алғашқы бағдаршам темір жол бойында пайда болды. Оны ойлап тапқан адамның есімі тарихта сақталмаған. Ал оны көше қозғалысына ыңғайлап, қайта жасаған ағылшын инженер-механигі Д. Найт болатын. Ол 1868 жылы Лондондағы парламен түйінің алдына бағдаршам орнатты. Апарат ортасына газды шам орнатылды. Өкінішке орай, газ жарылып кезекте тұрған полицей қаза болды. Содан бағдаршам жарты ғасыр бойы ұмыт болды. Тек 1914 жылы Американың Кливлену қаласында сосын Нью-Йорк қалаларында қайтадан пайда болды. Бұл жолы екі түсті қызыл, жасыл электр бағдаршам болды. Ал 1918 жылдан бастап үш түс қолданыста болды. Кеңес одағы бойынша алғаш рет бағдаршам Мәскеу қаласында 1924 жылдан Кузнецкі көпірімен Петровка көшелерінің қиылысына норын алды. Қазіргі заманның талабына сай жаңа технологияның дамуына байланысты реттеушіні		
Сынып белсенділерінің	Сынып белсенділерінің апталық есебімен танысу. Жіберілген кемшіліктермен	есеп	

Апталық есебі 10мин	<i>жетістіктерді, оқушылардың кітап, дәптерлері, күнделіктің толтырылуын тексерудің қорытындысы</i>	
Топтық жұмыс	Сабақ барысы: 1) «Сұрақ-жауап» (әр топқа сұрақтар қойылады) 2) «Жол ережелері» («Жалғасын тап» деген ойын) 3) «Кім тапқыр?» (жұмбақтарды шешу) 4) «Кім жылдам?» (әр топқа тапсырма беріледі) 5) Ситуациялық сұрақтар (көрініс) 1. «Сұрақ-жауап» 1. Бағдаршам деген не? (Жол бойының қозғалысын реттейтін құрал) 2. Қайтұс жанғанда машиналар жүреді? (жасыл) 3. Көлік күтетін жерді қалай атайды? (аялдама) 4. Көшеде жаяу жүрген адамдарды кімдер дейді? (жүргіншілер) 5. Автобус тоқтайтын жерді не деп атайды? (аялдама) 6. Бағдаршамның «Қызыл» көзіне дейді? («Тоқта» дейді) 7. Велосипедті көшеде неше жастан тебуге болады? (14 жастан) 8. Бағдаршамдан неше көз бар? (Үш көз бар: қызыл, сағыл, жасыл) 9. Жаяу адамдардың өтетін жолындағы сызық. (ақ жолақ) 10. «Жолаушылар» деген кім? (көлікке мінітетін адамдар) 11. Бағдаршам жоқ көшеден қалай өтеміз? (әуелі сол жаққа, көшенің ортасына келгенде оң жаққа қараймыз) 12. Жиіек жол (тротуар) деген не? (Адамдар жаяу жүретін көше жиегіндегі тар жол) 13. Жаяу адамға қай жермен жүруге болмайды? (Көлік жүретін көшенің ортасымен жүруге рұқсат етілмейді.) 14. Көшенің келесі бетіне қай жерден өту керек? (Жаяулар өтетін жолмен /пешеход/ өту керек) 15. Жаяу жүргінші деген	ереже
Сабақтың аяқталуы Қорытынды Қауіпсіздік ережесі 5мин	«Бағдаршам» әдісі. Құрметті оқушылар! Бүгінгі жол белгілері арқылы, жол қауіпсіздігін білетін болдыңыздар. Жолда жүру ережесіне мұқият болу керек. Қай көше, қай қалаға барсаңыз да, Қай ақыл-өлшеміңіз салсаңыз да. Жол жүру ережесі – заңды тәртіп, Ол ортақ! Үлкен – кіші, баршамызға, – деп бүгінгі сабағымызды аяқтаймыз. Сабақ аяқталды. Сау болыңыздар	ереже

Қысқа мерзімді жоспар

Мектеп:№27«Аққала» ЖОМ		Мұғалімнің есімі:	Тәрбие сағаты
Сабақтың тақырыбы:		Жол таңбаларының белгіленуі.	
Күні:қазан		Сынып:5	Оқушы саны:
Сабақтың мақсаты	1.Оқушыларды жолда жүру ережелерімен таныстыру, көшеде дұрыс жүруін ескерту, қоғамдық орындарда өздерін алып жүруге үйрету, жолбелгілерін, олардың топтарына жырата білуге үйрету.2. Оқушылардың ой-өрісін,сана- сезімін,өзін-өзі ұстауын,көшеде дұрыс жүруін тұруын, жол белгілері бойынша қиылыстан, бұрылыстан өтерде жол ережелерін есте сақтай білу қасиеттерін дамыту.3.Жол белгілерін жатқа білуге,сақ болуға,мәдениетті сөйлей білуге, өзара достыққа,әдептілікке,ұқыптылыққа тәрбиелеу.		
Көрнекіліктер	Суреттер,сөзжұмбақ кестесі, накыл сөздер		
Жоспарланған	Сабақ барысы		
Басталуы 2 мин	«Амандасу» бағдаршам түстері бойынша:оқушыларалдарына берілген бағдаршам суретінің әр түсіне екі оқушының атын жазады,содан кейін сол түске сай амандасады. Қызыл түс–қолыңды бұлғап амандас. Сары түс– қолыналып амандас Жасыл түс-кұшақтасып амандас.Жасыл,қызыл,сары жетондар арқылы топқа бөлінеді. 1.«Жолсақшылары»2.«Жаяужүргінші»3.«Жолбелгілері»		
Тәрбиенің басым бағыты бойынша сабақ мазмұны Ортасы 20мин	Мұғалім сөзі:Қазіргі таңда адам өмірінде көліктің пайдасымен маңызы зор. Ертеде көліктің орнына қазақтар ат пен түйені,үнділіктер пілді,өзбектер есекті, тау халықтары өгізді пайдаланған. Қазірде қала ішінде автобуска, алыс жаққа баратын болсаңдар пойыз,ұшақ тәрізді көлік түрлері немінесіңдер.Ол үшін жолда жүрутәртібімен қауіпсіздік ережелерін білу керек.Көліксіз жүріп- тұру мүмкін емес. Біз демократиялық құқықтық мемлекетте өмір сүретіндік тен әр адам құқықтарын білу керек.Қарапайым көшені алсақ, оның өзі бір заңдылықтарға бағынады. Жол белгілері– көлік қозғалысын реттеу және көлік жүргізушімен жаяу жүрушіге маңайдағыжолжағдайы жөнінде ақпаратберумақсатында көше мен жол бойына қойылатын арнайы белгілер. Бағдаршам қалай пайда болды? Алғашқы бағдаршам темір жол бойында пайда болды. Оны ойлап тапқан адамның есімі тарихта сақталмаған.Ал оны көше қозғалысына ыңғайлап, қайта жасаған ағылшын инженер-механигі Д.Найд болатын.Ол 1868 жылы Лондондағы парламент үйінің алдына бағдаршам орнатты. Апарат ортасын ағазды шам орнатылды.Өкінішке орай, газ жарылып кезекте тұрған полицей қаза болды.Содан бағдаршам жарты ғасыр бойы ұмыт болды. Тек 1914 жылы Американың Кливлену қаласында сосын Нью- Йорк қалаларында қайтадан пайда болды. Бұл жолы екі түсті қызыл,жасыл электр бағдаршам болды.Ал 1918 жылдан бастап үш түс қолданыста болды.Кеңес одағы бойынша алғаш рет бағдаршам Мәскеу қаласында 1924 Жылдан Кузнецкі көпірімен Петровка көшелерінің қиылысынан орын алды.Қазіргі Заманның талабына сай жаңа технологияның дамуына байланысты реттеушіні		
Сыныпбелсенділерінің	Сынып белсенділерінің апталық есебімен танысу.Жіберілген кемшіліктермен		есеп

Апталық есебі 10мин	<i>жетістіктерді, оқушылардың кітап, дәптерлері, күнделіктің толтырылуын тексерудің қорытындысы</i>	
Топтық жұмыс	Сабақ барысы: 1) «Сұрақ-жауап» (әр топқа сұрақтар қойылады) 2) «Жол ережелері» («Жалғасын тап» деген ойын) 3) «Кім тапқыр?» (жұмбақтарды шешу) 4) «Кім жылдам?» (әр топқа тапсырма беріледі) 5) Ситуациялық сұрақтар (көрініс) 1. «Сұрақ-жауап» 1. Бағдаршам деген не? (Жол бойының қозғалысын реттейтін құрал) 2. Қай түс жанғанда Машиналар жүреді? (жасыл) 3. Көлік күтетін жерді қалай атайды? (аялдама) 4. Көшеде жаяу жүрген адамдарды кімдер дейді? (жүргіншілер) 5. Автобус тоқтайтын жерді не деп атайды? (аялдама) 6. Бағдаршамның «Қызыл» көзі не дейді? («Тоқта» дейді) 7. Велосипедті көшеде неше жастан тебуге болады? (14 жастан) 8. Бағдаршамда неше көз бар? (Үш көз бар: қызыл, сары, жасыл) 9. Жаяу Адамдардың өтетін жолындағы сызық. (ақ жолақ) 10. «Жолаушылар» деген кім? (көлікке мінетін адамдар) 11. Бағдаршам жоқ көшеден қалай өтеміз? (әуелі сол жаққа, көшенің ортасына келгенде оң жаққа қараймыз) 12. Жиек жол (тротуар) деген не? (Адамдар жаяу жүретін көше жиегіндегі тар жол) 13. Жаяу адамға қай жермен жүруге болмайды? (Көлік жүретін көшенің ортасымен жүруге рұқсат етілмейді.) 14. Көшенің келесі бетіне қай жерден өту керек? (Жаяулар өтетін жолмен / пешеход / өту керек) 15. Жаяу жүргінші деген	ереже
Сабақтың аяқталуы Қорытынды Қауіпсіздік ережесі 5мин	«Бағдаршам» әдісі. Құрметті оқушылар! Бүгінгі жол белгілері арқылы, жол қауіпсіздігін білетін болдыңыздар. Жолда жүру ережесіне мұқият болу керек. Қай көше, қай қалаға барсаңыз да, Қайақыл өлшеміне салсаңыз да. Жол жүру ережесі – заңды тәртіп, Ол ортақ! Үлкен – кіші, баршамызға, – деп бүгінгі сабағымызды аяқтаймыз. Сабақ аяқталды. Сау болыңыздар,	ереже

Қысқа мерзімді жоспар

Мектеп: :№27«Аққала» ЖОМ		Мұғалімнің есімі:	Тәрбие сағаты
Сабақтың тақырыбы:	3)Қосымша секциялары барбағдаршамдар.		
Күні:қараша		Сынып:5	Оқушы саны:
Сабақтың мақсаты	Оқушылардың жолда жүру ережесі туралы білімдерін толықтыру,іс-жүзінде асыра білуге үйрету.Жолда жүру ережелерін ойда сақтай білуге үйрету. Тәртіптілікке,сақ болуға,көшеде өздерін дұрыс ұсатап жүруге тәрбиелеу		
Көрнекіліктер	Суреттер,сөзжұмбақ кестесі,нақыл сөздер		
Құндылықтарды дарыту	Оқушылардың бойына жақсы қасиеттерді,адами құндылықтарды сіңіру.Өзін- өзі құрметтеуді,үлкенді,ата-ана,отбасы мүшелерін,мұғалімді сыйлауды үйрету		
Жоспарланған уақыт	Сабақбарысы		
Басталуы 2мин	Ұйымдастыру кезеңі.Сыныппен сәлемдесіп,сабаққа дайындығын тексеру. Жағымды психологиялық ахуал«Бағдаршам» әнін балалармен бірге айтуІ. Қызығушылықты ояту.Топтық жұмыс. Топқа бөлу.«Мозайка»әдісі Оқушыларды жол белгілерінің сурет қиындылары арқылы 3топқа бөлу.Топ өздеріне түскен жол белгілері туралы айтып өтеді.Жұмбақ		
Тәрбиенің басым бағыты бойынша сабақ мазмұны Ортасы 20мин	3-деңгей. Бағдаршамның пайдасын «Кластер»әдісімен түсіндіріңдер.Топтар бағдаршам түстері арқылы бағдаршамның заңдылықтарын талдайды,қорғайды.1-топ. «Қызылтүс»-Жолда жүру ережесіне байланысты жаяу жүргіншілерге тиым салынатын заңдылықтарды топтастырады. – Жолдан өтерде өте мұқият болу керек.Жолдан жүгіріп өтуге болмайды.Жол қиылысында аса абай болу керек, көшелерде,жолдарда доп ойнауға,шанамен сырғанап ойнауға болмайды. Бағдаршам жоқ жерде келе жатқан көліктің алдынан жүгіріп шығуға болмайды.Және велосипед айдап келе жатқан адам жолдан өткен кезде велосипедтен түсіп,жаяу өту керек. 15минут2-топ. «Сарытүс».Жолда жүру ережесіне байланысты жаяу жүргіншілердің жолда Жүру заңдылықтарын топтастырады.Адамдар жолдан бағдаршамға қарап өтеді.Жол қиылысындағы бағдаршамның жанып,ауысып тұратын үш түсті көзі бар.Бірінші қызыл көзі жанғанда«тоқтап»тұр деген белгі.Сары түс жанғанда дайындал деген белгі береді.Ал жасыл жанғанда Жолдан өтуге болады.Бағдаршам бар қиылыста адамдар өтетін ақ жолақтар болады.Бағдаршамның қызыл көзі жанғанда көліктер тоқтайды,ал адамдар, жаяу жүрушілер ақ жолақтармен өтеді.Жолдан өткенде бағдаршамға бағынумыз қажет.Егер бағдаршам жоқ болса жолдың Тәртібін реттеп тұратын жолсақшысына бағыну керек.Еңбастысы көшені келіп өтер кезде Мұқият болу керек.Жолдан өткенде әуелі оңға,содан кейін солға қарау керек.3-топ. «Жасылтүс».Бағдаршамның пайдасын түсіндіреді.-Біз көшеде жүргенде өз		

	Қиылыстарынан өтуге көмектеседі. Жаяу жүрушілерді жолапатынан сақтайды. Бағдаршам көшедегі көлік қозғалысымен жаяу жүргіншілердің қозғалысын реттеуші құрал, егер бағдаршам болмаса, жолапаты көп болар еді. Бағдаршамның үш көзі жаяу жүргіншілерге және көлікпен жүруге өте қолайлы, адам өміріне орасан зор	
Сынып белсенділерінің апталық есебі 10мин	Сынып белсенділерінің апталық есебімен танысу. Жіберілген кемшіліктермен жетістіктерді, оқушылардың кітап, дәптерлері, күнделік тің толтырылуын тексерудің қорытындысы	есеп
Сабақтың аяқталуы Қорытынды Қауіпсіздік ережесі 5мин	Қауіпсіздік ережесі: 1. Өзінді біреудің кемсітуіне жол берме! 2. Бейтаныс адамдармен сөйлеспе! 3. Бөтен көлікке мінбе! 4. Жол ережесін үнемі есте сақта!	ереже

Қысқа мерзімді жоспар

Мектеп: :№27«Аққала» ЖОМ		Мұғалімнің есімі:	Тәрбие сағаты
Сабақтың т ақырыбы:	4)Жолда жүру ережелерін білеміз бе?		
Күні:желтоқсан	Сынып:5	Оқушы саны:	
Сабақтың мақсаты	Көшеде жүру ережелері бойынша қалыптасқан оқушы түйсіктерін, білімдерін пысықтап, оның Өмірдегі маңызын түсіндіру.Оқушылардың қызығушылығын тудырып, ой- өрісін,белсенділігін дамыту.Сынып оқушыларын жолдастыққа,сақтыққа тәрбиелеу.		
Көрнекіліктер	Суреттер,сөзжұмбақ кестесі,нақыл сөздер		
Құндылықтарды дарыту	Оқушылардың бойына жақсы қасиеттерді,адами құндылықтарды сіңіру.Өзін-өзі құрметтеуді,үлкенді,ата-ананы,отбасы мүшелерін,мұғалімді сыйлауды үйрету		
Жоспарланған уақыт	Сабақбарысы		
Басталуы 2мин	Мұғалім:Сәлеметсіңдер ме,балалар?Біз өмірімізді,денсаулығымызды қорғаудың бірден-біркепілі көшеде жүру ережелерінен сабақтар өткізген болатынбыз.Бүгін осы көшеде жүру ережелері бойынша алған білімдеріңді пысықтау мақсатында «Жолда жүру ережелерін білесің бе?»атты тәрбие сағатын өткізгелі отырмыз.Себебі,жолда жүру тәртібін білу әр бір бала,әрбір адам үшін маңызды деп білеміз.-Ал көшеде жүру тәртібін білмеу неге әкеп соғуы мүмкін?1-оқушы:Көшеде жүру тәртібін орындамау көліктердің жүріп тұруына кедергі келтіреді,жұмысшылар жұмысқа, оқушылар сабаққа, дәрігерге,басқада баратын жерлеріне деркезінде жетпеуі мүмкін.2- оқушы: Көшеде жүру тәртібін білмеудің салдарынан адамдар жол апатына ұшырап жатады. 3 -оқушы:Жолда жүру ережелерін білмеген оқушылар көлік астына түсіп,қыршыннан қиылыпта жатады. 4- оқушы:Жол жүрудің тәртібін Ережесін білеміз.Сақтанғанда қатерден,Сау -саламат жүреміз.Мұғалім:Олай болса сендерге көшеде жүру ережелеріне байланысты біраз сұрақтар қояйын. Ал сендер келген қонақтарға бар білімдеріңді көрсетуге тырысыңдар.-Балалар, жол деген не?5- оқушы:«Жол»деген сөздің өзі көлік құралдары мен жүргіншілер қозғалатын аумақ ұғымын қамтиды. Бұл қалалармен елді мекендер,олардан тыс жерлердегі жолдар, көшелермен бұрылыстар. Жол көліктермен жаяу жүргіншілерге арналған деп екіге бөлінеді.-Жолда жүруде біз білу керекті ең негізгі ереже қандай?6-оқушы:Жолда жаяу жүргіншімен жүргізуші болады.Автобустар,троллейбустармен автокөліктер көліктің негізгіЖОЛ АЛЫБЫМЕН жүреді,ал жаяу жүргінші тротуармен немесе көше бойының оң жақ шетімен жүру керек.-Тротуар деген не?7-оқушы:Тротуар сөзі француз тілінен аударғанда«жаяу жүргіншіге арналған жол» дегенді білдіреді.Тротуар үстінде қандайда болмасын ойын ойнауға немесе жол жиегімен тротуараралығынбөліптұру үшінқаланғанарнайы тасқаптал. Оны БОРДЮРдеп атайды. Бордюр француз тілінде«бірнәр сені жиектеуге арналған жолақ» деген сөз.Кейбір балалар осы бордюр діңүстімен жүруді қызық көреді.Ондай жағдайдың		

	Машинаның жолы–көше ортасы, Соны ұмытып кете көрме, аяулым.- Жол бойындағы сызықтармен белгілерді қалайатаймыз? Хормен: Жол белгілері- Біз үнемі тротуар мен жүре бермейміз. Көшеде нәтетін кезде қалай өтеміз? 10-оқушы: Көшеден тек жаяу жүргіншілер өтпесі арқылы өту керек. Оны «Зебра» (жолақ жол) деп атайды. Сурет пен жұмыс 1. Жаяу жүргіншілер жолын көрсет. 2. Балаға үйден мектепке дейінгі еңқысқа жолды табуға көмектес. Оны қызыл сызықпен белгіле. 3. Ал енді қауіпсіз жолды тап. Оны жасыл сызықпен белгіле.- Қызыл сызықпен белгіленген жолқысқа болғанымен қауіпті, сондықтан жасыл түспен белгіленген жолмен жүргіземіз. 11-оқушы: Жолақ Жолмен көшеден өтедікіл жаяулар. Көліктердің бәрінің Жылдамдығы баяулар. «Қа лмасын жұрт жолынан!»-Деп жол берер көліктер. Зебраның жонынан Аумаиды өзі, келіпкөр!-Көшеде жүру тәртібінне басқарады? Оқушылар хормен: БАҒДАРШАМ 12- оқушы: Бағдаршам аты Үш көзі бар батыр. Тоқ болғанмен заты, Өзінде көп ақыл. 13- оқушы: Бағдаршам- өмірімізді жазымнан сақтандыратын көмекшіміз, оның сырын біліп, тіліналу баршамызға керек.	
Тәрбиенің басым бағыты бойынша сабақ мазмұны Ортасы 20 мин	3- деңгей. Балалар, кейде қиылыстардағы бағдаршам Жұмыс системей қалуы мүмкін. Бұл жағдайда бағдаршамның міндетін мемлекеттік а вто инспекциясының Қызметкерлері атқарады. Оны РЕТТЕУШІ дейміз. Қазір Нұрдәулет реттеуші болады. Сендер оның қимылын бағдаршамның қандай сигналына сәйкес келетінін алдарың дағы қызыл, сары, жасыл белгішелерді көтеру арқылы көрсетесіңдер. Нұрдәулет: (алатайымен реттеуші қимылын 2 рет көрсетеді) Керсең жолдың бойынан МАЙ қызметкерлерін Шаршау білмес, ей, ұлан, Елеу керек еңбегін. Көз салып олқырағы, Бос жібер мей әркүнін, Қадағалап тұрады Жолда жүру тәртібін.- Рахмет. Ал, балалар, жолдағы жол белгілеріне үшін керек деп ойлайсыңдар?	
Сынып белсенділерінің апталық есебі 10 мин	<i>Сынып белсенділерінің апталық есебімен танысу. Жіберілген</i> <i>Кемшіліктер мен жетістіктерді, оқушылардың кітап, дәптерлері, күнделіктің толтырылуын</i> <i>Тексерудің қорытындысы</i>	есеп
Сабақтың аяқталуы Қорытынды Қауіпсіздік ережесі 5 мин	Мұғалім: Тәрбие сағатымызды қорыта келгенде, Біздің қалаларымызда сол сияқты біз тұрғандай Ауылдардың бәріне ортақ жолда жүру ережесі енгізілген. Бұл ережені оқушыларда, үлкендерде, барлық жүргіншілермен жүргізушілерде Бұлжытпай орындауы керек. Тәрбие сағатына Белсене қатысып, ізденгіштік қабілетін көрсеткен Оқушылар атап өтіледі.	ереже

Қысқа мерзімді жоспар

Мектеп: :№27«Аққала» ЖОМ		Мұғалімнің есімі:	Тәрбиесіздігі
Сабақтың ақырыбы:	5)Жолжүрубелгілеріжәнеолардың қолданысы		
Күні:қаңтар	Сынып:5	Оқушысаны:	
Сабақтыңмақсаты	1.оқушыларды жолда жүру ережелерімен таныстыру,көшеде дұрыс жүруін ескерту,қоғамдық орындарда өздерін алып жүругеүйрету,жол белгілерін, олардың топтарына жырата білуге үйрету.2. оқушылардың ой-өрісін,сана- сезімін,өзін-өзіұстауын,көшеде дұрыс жүруіп тұруын,жол белгілері бойынша қиылыстан,бұрылыстан өтерде жол ережелеріне стесактай білу қасиеттерін дамыту.3.жол белгілерін жатқа білуге,сақ болуға,мәдениетт і сөйлей білуге,өзара достыққа,әдептілікке,ұқыптылыққа тәрбиелеу.		
Көрнекіліктер	Суреттер,сөз жұмбақ кестесі,нақыл сөздер		
Құндылықтарды дарыту	Оқушылардың бойына жақсы қасиеттерді,адами құндылықтарды сіңіру.Өзін- өзі құрметтеуді,үлкенді,ата-анаы,отбасы мүшеерін,мұғалімді сыйлауды үйрету		
Жоспарланған	Сабақбарысы		
БаУсатКа ЫЛТуы 2мин	Мұғалімсөзі:Қазіргі таңда адам өмірінде көліктің пайдасымен маңызы зор. Ертеде көліктің орнынақазақтар атпен түйені,үнділіктер пілді,өзбектер есекті,тау халықтары өгізді пайдаланған.Қазірде қалаішінде автобуска, алысжаққа баратын болсаңдар пойыз, ұшақ тәрізді көлік түрлеріне мінесіндер.Ол үшін жолда жүру тәртібімен қауіпсізді кережелерін білу керек.Көліксіз жүріп-тұру мүмкін емес.Біздемократиялық құқықтық мемлекет теөмір сүретіндік тенәрадам құқықтарын білу керек.Қарапайым көшеніалсақ, оның өзі бірзаңдылықтарға абағынады.Жол белгілері–көлік қозғалысын реттеу және көлік жүргізушімен Жаяу жүрушіге маңайдағы жолжағдайы жөнінде ақпарат беру мақсатында көше мен жол бойына қойылатын арнайы белгілер.Бағдаршам қалай пайда болды?Алғашқы бағдаршам темір жол бойында пайда болды. Оны ойлап тапқан адамның Есімі тарихта сақталмаған.Алоны көше қозғалысын аыңғайлап, қайта жасағанағыл шынинжинер- механигі Д.Найт болатын.Ол 1868жылы Лондондағы парламен түйініналдына бағдаршам орнатты.Апарат ортасын а газды шам орнатылды. Өкінішке орай, газ жарылып Кезекте тұрған полицей қаза болды. Содан бағдаршам жарты ға сыр бойыұмытболды. Тек 1914 Жылы Американың Кливлену қаласында сосын Нью- Йорк қалаларында қайтадан пайда болды. Бұл жолы екі түсті қызыл, жасыл электр бағдаршам болды. Ал1918 жылдан бастап үштүс қолданыста болды.Кеңес одағы бойынша алғаш рет бағдаршам Мәскеу қаласында1924жылдан Кузнецкі көпірімен Петровка көшелерінің қиылысынан орыналды.Қазіргі заманның талабына сай жаңа технологияның дамуына байланысты реттеушіні бағдаршам алмастыруда.		

Тәрбиенің басым бағыты бойынша сабақ мазмұны Ортасы 20 мин	1. Бағдаршам деген не? (Жол бойының қозғалысын реттейтін құрал) 2. Қайтұс жанғанда машиналар жүреді? (жасыл) 3. Көлік күтетін жерді қалай атайды? (аялдама) 4. Көшеде жаяу жүрген адамдарды кімдер дейді? (жүргінішілер) 5. Автобус тоқтайтын жерді не деп атайды? (аялдама)
---	---

	6. Бағдаршамның «Қызыл» көзіне дейді? («Тоқта» дейді) 7. Велосипедтікөшеде неше жастан тебуге болады? (14 жастан) 8. Бағдаршамдан неше көз бар? (Үш көз бар: қызыл, сары, жасыл) 9. Жаяу адамдардың өтетін жолындағы сызық. (ақ жолақ) 10. «Жолаушылар» деген кім? (көлікке мінітетін адамдар)	
Сабақтың аяқталуы Қорытынды Қауіпсіздік ережесі 5 мин	«Бағдаршам» әдісі. Құрметті оқушылар! Бүгінгі Жол белгілері арқылы, жол қауіпсіздігін білетін болдыңыздар. Жолда жүру ережесіне мұқият болу керек. Қайкөше, қай қалаға барсаңызда, Қайақыл өлшеміне салсаңызда. Жол жүру ережесі – заңды тәртіп, Ол ортақ! Үлкен – кіші, баршамызға, – деп бүгінгі сабағымызды аяқтаймыз. Сабақ аяқталды. Сау болыңыздар	ереже

Қысқа мерзімді жоспар

Мектеп: :№27«Аққала» ЖОМ		Мұғалімнің есімі:	Тәрбиесаты										
Сабақтың ақырыбы:		6)Жүргізушінің бегінің ерекшеліктерімен негізгі міндеттері.											
Күні:ақпан		Сынып:5				Оқушы саны:							
Сабақтың мақсаты		Оқушылардың көше ережесін меңгеру дағдыларын қалыптастыру және іс жүзінде пайдалану абилуін жетілдіру. <u>Сақтыққа</u> , жеке Бас қауіпсіздігін сақтай білуге тәрбиелеу. Оқушылардың жолда жүру ережелерінің қажеттігін ұғындыру.											
Көрнекіліктер		Суреттер, сөз жұмбақ кестесі, нақыли сөздер											
Жарыс сабақ													
Сабақ барысы													
Басталуы 2 мин		Ұйымдастыру кезеңі: Өртопоздерін таныстырып өтеді. Ітоп: «Жасұлан» тобы Ітоп: «Қайсар» тобы Жарысымыздың шарттары: І кезең «Жол ережесін білемізбе?» ІІ кезең «Менің мектепке барар жолым». (Ситуациялық сұрақ) ІІІ кезең «Көңілді жолаушылар». (Көрініс) ІV кезең «Мамандаратынан сөйлеу» V кезең «Оқушылар шығармашылығы» Ү кезең «Капитандар сайысы» І кезең «Жол ережесін білемізбе?» Шарты: Топтағы әр оқушы <u>ұяшықтағы сандарды тандап</u>, ішіндегі сұрақтарға жауап береді.. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 1. Жүрістіреттеп отыратынадам? (жол реттеуші) 2. Егер көшенің бетінде жиек жол болма саяяу жүргінші жол бойында қалай—жүріп тұруы керек? (кележатқан көлікке қарсы бағыт ұстап жолдың сол жақ бетімен жүру керек) 3. Көліктің оңға бұрылатындығын қалай білуге болады? (оңға бұрылатын көлік жолдың оң жағындағы бірінші қатарда тұрады және оның оң жақ бұрылысты білдіретін жарығын жағады) 4. «Абайлаңыз балалар» 5. ”Жолаушылар” дегеніміз кімдер? (кез-келген көліктірін пайдаланатынадамдар) 6. Бағдаршам дегеніміз не, оның адам өмірі үшін қандай пайдасы бар? (бағдаршам—механикаландырылған немесе автомат Жүйесіне қосылған үш көзді аспап. Ол жол бойының қозғалысын реттеуде өте үлкен рөл атқарады.) 7. Жол бойларын да велосипедпен, қолшана											

	Арбамен қалай жүру керек? (велосипед, қолшана, қоларбамен жолдың шетімен жағалай жүру керек. Ал жиек жол болмаса, жолдың сол жағымен жүру керек) 8. Жол көлік оқиғасына куә болғана адамдар не істеу керек? (03 — жедел жәрдем шақырып, 02 — полиция бөліміне хабарласу керек) 9. Транспорт құралы дегеніміз не? (адам немесе жүктасымалдауға арналған көлік) 10. Жол бойында балалардың ойнауын ақатантйым салынған себебі неліктен? (ойынқызығымен балалар жол қауіпсіздігін ұмытып, жақындаған машинаға мән бермейді) 11. «Жаяу жүргіншілер жолы» 12. Қандай жол белгісі велосипед пен жүруге тыйым салады? (қызыл дөңгелектің ішінде велосипедтің суреті бар)					
Тәрбиенің басым бағыты бойынша сабақ мазмұны Ортасы 20 мин	«Менің мектепке барар жолым» (ситуациялық сұрақ) Ұпайы көп топ ойынды бастайды. <table><tr><td>1</td><td>2</td></tr><tr><td>3</td><td>4</td></tr></table> 1. Сабаққа асығып келесің. Жол жиегіндегі қоршаудан аттап, келесі бетке өтіп кетсең, сабаққа кешікпей үлгеруің мүмкін. Жаяулар өтетін жерден өтсең, сабаққа кешігіп барасың. Сен осы екі жолдың қайсысын қалайсың? 2. Бағдаршамның қызыл көзі жанып тұр, бірақ көшеде ешқандай көлік қозғалысы жоқ. Сен осы сәтті қалай пайдаланар едің? 3. Жолдасың саған жолды нарғы бетіне келе жатқан көліктің алдынан жүгіріп өтуіңе шапшаң дығыңда, батылдығыңда жетпейді деп келеке етті. Сен өз батылдығыңды қалай дәлелдер едің? Бұл жағдайдан қалай шығар едің? 4. Мектеп кеасығып келесің. Жолда көлік көп. Жолдың арғы бетіне өте алмай қолыңдағы заты ауықартанамен 5 жасар бала тұр. Саған жағд Ай айтты. Сен не істер едің?		1	2	3	4
1	2					
3	4					
Сабақтың аяқталуы Қорытынды Қауіпсіздік ережесі 5 мин	«Бағдаршам» әдісі. Құрметті оқушылар! Бүгінгі Жол белгілері арқылы, жол қауіпсіздігін білетін болдыңыздар. Жолда жүру ережесіне мұқият болу керек. Қай көше, қай қалаға барсаңызда, Қай ақыл өлшеміне салсаңызда. Жол жүру ережесі — заңды тәртіп, Ол ортақ! Үлкен — кіші, баршамызға, - деп бүгінгі сабағымызды аяқтаймыз. Сабақ аяқталды. Сау болыңыздар	ереже				

мерзімді жоспар

Қысқа

Мектеп:әл-Фарабиатындағы №4 мектеп-гимназиясы		Мұғалімніңесімі:	Тәрбиесағаты
Сабақтыңтқырыбы:	7)Жол қозғалысының қауіпсіздігіне ауа райының әсеретуі		
Күні:наурыз		Сынып:5	Оқушысаны:
Сабақтыңмақсаты	Оқушыларды жолда жүруережесімен таныстыру.Жол қауіпсіздігін есте сақтауға,білуге жолер ежесінің белгілері мен жүре білуге үйрету.Оқушыларды көшеде дұрыс жүріп,жол ережесін сақтауға тәрбиелеу.Оқушыларды сақтыққа тәрбиелеу.Өзбетімен жұмыс жасайбілуге дағдыландыру.Сөздік қорларын байыту.		
Көрнекіліктер	Суреттер,сөз жұмбақ кестесі,нақыл сөздер		
Сабақбарысы			
Басталуы 2мин	Ұйымдастыру кезеңі: Оқушылардың назарын жаңа сабаққа аудару.		
Тәрбиеніңбасым бағытыбойынша сабақ мазмұны Ортасы20мин	Сәлеметсіздерме,оқушылар!Бүгін біздерге мемлекеттік автоинспекция қызмет керікеліп тұр.Ол сендерге жолда жүру тәртібі туралы айтып өтеді. МАИ қызметкері:Сәлеметсіздерме,балалар!Бүгін мен сендерге жарақаттардың алдыналу мақсатында жол тәртібін ұсқауларына қысқаша шолу өткіземін.Бағдаршам- өмірімізді жазымнан сақтандыратын көмекшіміз.Оның сырын біліп,тіліналу баршамызға керек. Біздің ауылымызда,солсияқты біздің еліміздің басқада қала,ауылдарында бәріне ортақ көше қатынас ережесіен гізілген.Бұл ережені оқушыларда, үлкендерде,яғни барлық көлік жүргізетін Жүргізушілердебұл жытпай орындауы керек.Балалар,сендер көшеде жүру ережесін білесіндерме екен, көрейік. Мынандай сұрақтарға жауап беріндерші: • Көшеде жүру ережесін білу бізге не үшін керек? • Әр оқушы көшеде жүру тәртібін өте жақсы білуі керек.Көшеде жүре білу машина астына түсуден,апаттан сақтайды. • Жи ек жол дегенімізне?		

- **Адамдар жаяу жүретін көше жиегіндегі тар жол.**
- **Жаяу адамға қай жермен жүруге рұқсат етілмейді?**
- **Көлік жүретін көшенің ортасымен жүруге рұқсат етілмейді.**
- **Көшеде жүру тәртібін кім басқарады?**
- **Көшеде жүру тәртібін бағдаршам басқарады.**
- **Көше қиылыстарында қай жерлерден өтуге болады?**
- **Көшенің екінші көшемен қиылысқан жерінде немесе «Өтетін жер» деп жазылған тұстан емес асфальтта көлденеңіне сызылған жалпақ ақ жолақ тарыбар жерінде және беталдындағы бағдаршамның жасылжарығы жанған кезде өтуге болады.**
- **Ал жиек жолда қалай жүру керек?**
- **Жиек жолдың оң жағы мен жүру керек, сол жағымен жүруге болмайды.**
- **Жиек жолдан тағы қалай жүруге рұқсат етілмейді?**
- **Төрт- бес адам қатар жүруге болмайды.**

МАИ қызметкері: Оқушылар, сен дер жолда жүру ережелерін түсіндірме? [Жол тәртібін сақтап](#), өз өмірлеріңізге қамқор болатын дарына сенімдімін.

	Балалар, келесі кезекті жұмбақ шешуге берелік. 1. Ала таяқ ұстаған, Жол тәртібін нұсқаған. Өміріңді күзеткен, Ысқырықпен түзеткен. (Милиционер) 2. Көшебойлап аяңдайды, Адамтасып аялайды. (Автобус) 3. Жоқ өзінде баста, ауызда да, құлақ та,	ереже
	4. Бір тұлпар су ішпейді, жем-жемейді, Есіркепеш бірадам жемдемейді. Жүк емес жануарға жүз адамда, Доғасынсымына сүйреп, жол жөндейді. (Трамвай) 5. Арқаным тым ұзын, Ала алмайсың бірізім. (Жол) 6. Қозғалмасаң құлайды, Сүйемесең сұлайды. Құйымшақты ері бар, Бұл не деген жануар? (Велосипед)	
Сабақтың аяқталуы Қорытынды Қауіпсіздік ережесі 5 мин	Қауіпсіздік ережесі: 1. Өзіңді біреудің кемсітуін ежол берме! 2. Бейтаныс адамдармен сөйлеспе! 3. Бөтен көлікке мінбе! 4. Жол ережесін үнемі есте сақта!	

Қысқа мерзімді жоспар

Мектеп:№27«Аққала» ЖОМ:		Мұғалімніңесімі:	Тәрбиесағаты
Сабақтыңтқырыбы:	8)Велосипедте жүру.		
Күні:сәуір	Сынып:5	Оқушысаны:	
Сабақтыңмақсаты	Оқушыларды көліктермен,жолда жүру ережелерімен,жол белгілері мен, бағдаршам мен және жаяу мен көліктің өзара байланысын ұқтыру.		
Көрнекіліктер	Суреттер,сөз жұмбақ кестесі,нақыл сөздер		
Сабақбарысы			
Басталуы 2мин	Ұйымдастыру: -Тақырып пен таныстыру Психологиялық дайындық. -Біздіңата–бабамыз қандай халық болған? – Көлік ретінденені пайдаланған? Ой қозғау,түсіндіру Алауыр жүк артуға,алыс жолға төзімді жылқыны қазанат деп атап,оны ерекше бағалаған. -Одан кейін қандай көлік пайда болды деп ойлайсыңдар? Велосипед (фр. vélocipède,шығутегілат.velox—жылдам, жедел жәнерес — аяқ)—адам күшімен қозғалатын көлік түрі. Көбінесеекідоңғалақты, кейбіркездердеүшдоңғалақтытүрлеріде кездеседі.Біріншівелосипедтер ЕуропадаХІХғасырпайдаболып, оданбері әлемгекеңтараған		
Тәрбиеніңбасым бағытыбойынша сабақ мазмұны Ортасы20мин	— Енді,балалар,қаламдарыңды орнына қойып,кеуделеріңді,бастарыңды көтеріптүзуотырыңдар.Менсендергевелосипедкеқойылатынтехникалық талаптар және велосипедшілердің жүрісіне қойылатын қосымша талаптар туралы түсінік беремін.Зейін қояқарап,тыңдай отырып, жаңа мағлұмат тарды естеріңе сақтай отырыңдар. «Велосипед» француз сөзі.Ол«желаяқ» деген ұғымды білдіреді. Велосип едк өліктің біртүрі,алвелосипедші—оны жүргізуші болып есептеледі.Сондықтан ЖЖЕ-де велосипед шілерге арналған арнайы тарау бар.Ол«Велосипед жән евелосипедшілерге қойылатын техникалық талаптар»деп аталады.Мысалы, ЖЖЕ-сіаспалыдвигателі жоқ велосипед пен жасы 14-тен асқан балалардың ғана жолға шығуына рұқсат етеді.Ал 2не 3доңғалақты, двигателінің жұмысы50см.кубтан көп емес, Жылдамдығы сағатына 40шақырымнан аспайтын көлік түрлерін16 жастан асқан жас өспірімдер пайдалана алады. Источник:https://www.tarbie.kz/10210		
Балалар,келесі кезекті жұмбақ шешуге берелік. 1.Ала таяқ ұстаған,		ереже	

	Жол тәртібін нұсқаған. Өмірінді күзеткен,	
--	---	--

	Ысқырық пен түзеткен. (Милиционер) 2. <u>Көше бойлап аяндайды</u>, Адамтасыпаялайды. (Автобус) 3. Жоқ өзінде баста, ауыздада, құлақ та, Бақырайғанүш көзібар бірақ та. (Бағдаршам) 4. Бір тұлпарсуішпейді, <u>жемжемейді</u>, Есі ркепеш бір адам жемдемейді. Жүк емес жануарға жүз адамда, Доғасынсымына сүйреп, жол жөндейді. (Трамвай) 5. Арқанымтым ұзын, Ала алмайсың бірүзім. (Жол) 6. Қозғалмасаң кұлайды, Сүйемесең сұлайды. Құйымшақты ерібар,	
Сабақтың аяқталуы Қорытынды Қауіпсіздік ережесі 5 мин	Жолзаңы дұрыс жүріп, абай болуды талап етеді. Жол тәртібін бұзба, ол қатер тудырады. Жолдың қалыпты қозғалысы көбінесе балалардың жол бойында қалай болсас олай жүріп, доп қуалайтыны, шаңғы тебетіні, жүріп бара жатқан машинаға жабысатыны, қалтарыстан жолғашығып келетін салдарынан бұзылады. Жол тәртібін бұзғандықтан кейбіреулер машина дөңгелегіне ілініп қаза тауып, кейбіреулері жарақаталады. Ал кейбіреулері өмірлік мүгедек болып қалады. Сондықта нәрбі оқушы мектепте оқылатын» Жол да жүру ережесі» тақырыбындағы сабақты Мұқияттыңдап, әр сабақтан қорытынды жасап отыруға	

Қысқа мерзімді жоспар

Мектеп: :№27«Аққала» ЖОМ		Мұғалімнің есімі:	Тәрбиесіздігі
Сабақтың ақырыбы:	9)Жараланған кезде алғашқы медициналық көмек көрсету.Жоғарғы және төменгі аяқ-қолдене бөліктерінің сынған		
Күні:мамыр		Сынып:5	Оқушысы:
Сабақтың мақсаты	1.Оқушыларға жарақаталған кезде көрсетілетін алғашқы көмектің негізгі әдіс–тәсілдерімен таныстыру;2.Оқушыларды алғашқы медициналық көмектің практикалық дағдысын қалыптастыру;3.Достыққа, адамгершілікке, біріне-бірі көмек беруге тәрбиелеу.		
Көрнекіліктер	Суреттер,сөз жұмбақ кестесі,нақыл сөздер		
Сабақ барысы			
Басталуы 2мин	Бүгінгі сынып сағатының тақырыбы:Жарақаттардың түрі,оған көрсетілетін бірінші көмек және оны алу барлық Механикалық зақымдаушылар ашық және жабық деп бөлінеді.Жарақаттар– бұладамұлпалары мен органдарының зақымдануы,сыртқы себептер денаяқ-қолдың сынуымен буынның шығуынан,жұмсақ ұлпаның жаралануы мен дененің сыдырылуынан,органдардың зақымдануынан және көптеген басқа жәйттердің әсеріне нұлпалар мен органдар тұтастығы мен қызметінің бұзылуы. Алғашқы көмек дегеніміз–зардапшеккен адамның жарақатын асқындырмай, оған әртүрлі медициналық көмек шараларын дұрыс көрсетіп,оның өмірін сақтап қалуға бағытталған іс-әрекет.Сондықтан да жарақаттанған адамның өмірімен патологиялық процестердің оданарғы салдары көбіне сепапат болған жердегі алғашқы көмектің көрсетілген уақыты мен оның сапасына тығыз байланысты. Ашық зақымдалу,немесе жара,кілегейлі қабықша мен тері жамылғысының тұтастығының бұзылуы-бұлыртқы жара,алішкі жарақан кетумен сипатталады(көкірек,құрсаққуысы,мисауытында). Жарақаттану мынадай түрлерге бөлінеді: 1.Өндірісте(өнер кәсіпте, ауыл шаруашылығында)жарақаттану; 2.Көлікте(автомобиль,теміржол, су көлігі,әуе көлігі)жарақаттану; 3.Көшеде жарақаттану(адамдардың көшеде құлап қалуынан,құлаған заттардың соғуынан,т.б. зақымдану); 4.Әскери қызметшілердің соғыс кезіндегі және бейбіт кездегі жарақаттары болып табылатын әскери жарақаттану; 5.Спорт пен айналысқан кездегі спорт жарақаттары. Жарақаттардың түрлері:		

	1.Терінің бүтіндігініңбұзылуыбойыншажарақаттар бөлінеді:ашық және жабық жарақаттар.Ашық жарақатқа ұлпамен ағзалардың анатомиялық Тұтастығының бұзылуы жатады:жара, сынық,күйік,буынның тұюы. Жабық жарақатқа-терінің сыдырылуы,сіңірдің созылуы,бұлшық еттің жаншылуы, аяқ-қолдың буыннаншығуы,сүйектің жабық сынуы. 2.Жедел және созылмалы жарақаттар.Жедел дегеніміз ағзаұлпасында бір сәтте қатты әсерету нәтижесінде пайда болған зақымдану.Созылмалы дегеніміз аз күштің көп мәрте және тұрақты әсерінен пайда болған зақымдану.3. Тікелей және тікелей емес жарақаттар.Тікелей жарақаттар соққытіген жерде пайда болады. Тікелей емес ағзаның басқа жерінде пайда болған жарақаттар.4.Қайтымды және қайтымсыз жарақаттар.
Тәрбиеніңбасым	Иіс–газ иісіненуланудан пайда болатын жарақат, оданада местентанып,алауыр жағдайларда өлімге әкеп соғады.

бағытыбойынша сабақ мазмұны Ортасы20мин	Газ иісінен уланғанда әлсіреу,ұйқышылдық,бас ауыруы,жүрек айну,күсу пайдаболады. Егер деуланғанадамға теза рада көмек көрсетпесе, олтыны салу мен жүрек қызметінің Әлсіреуіне нөліп кетуі мүмкін.Мүмкіндігінше тезірек газдың әсерін тоқтату қажет,терезе, есіктерді ашып немесе зардап шеккен адамды ғимарат ішінен алып шығу қажет.Оның басына міндетті түрде суық компресс жасап, аяғына грелка қою керек,бетіне суық су бүрку қажет, нашатырлы спирт иіскету керек,қою шай немесе коф еішкізу қажет.Қиын жағдайда қолдан демалдырып және жүрекке массаж жасау қажет.Үсіті палу-дененің қандайда бір бөлігін десуықтың ұзақ әсеретуінен басталады. Күн өту-күн көзінің бастан өтіпкетуі нәтижесіндегі организмнің ауыр сыр қаулы күйі.Зардап шегуші де жүрек айнушылық, лоқсу,мұрыннан қанкету,көзінің көруі Бұзылуы мүмкін,тынысалу және тамырдың жиі соғуы,ессіз қалыптағы жағдайдағы оқиғаларда байқалады,тыныс алу және жүрек қызметінің тоқтауы байқалады. Алғашқы жәрдем.Зардап шегушіні салқын бөлмеге немесе көлеңкег еәкеліп,үстіндегі киімдерін шешіп,жүрек Аумағына және басына суық басып,молырақ тұзды сусын беру қажет. Ауыр түрінде қолдан демалдыруғ және жүрекке массаж жасау ғакірісу керек. Қажеттілік болса зардап шегушіні емдеуме кемесіне жеткізу қажет.	ереже
---	---	-------

	Суға кету-тыныс алу жолдары сұйықтыққа немесе сұйықтық массасына толады. Суға кету белгілері ұзынан көбік ату, тынысалу және	
--	--	--

	жүрек қызметінің тоқтауы,терібетінің көгеруі, қарашықтың ұлғаюы болып табылады. Алғашқы жәрдем.Ауыз қуыстарын тазалау, зардап шегушіні ішімен құтқарушының санына жатқызу керек,зардап шегушінің басы жерге салбырап тұру үшін,жігермен арқасымен кеудесінен басып,өкпе мен асқазандағы суды шығару қажет,қолдандемалдыруға кірсу керек (зардап шегушіні жылындыру үшін үйкелеу керек). Улану.Тағамнан улану көздерінің көптен бір тараған түрі бір шама микроптар бар, өте күшті токсиналар бөлетін өнімдерден болуы мүмкін. Бұл бірінші ден ботулинус таяқшасы.Улану консервіленген тағам өнімдерін қолданғаннан пайда болады. Әдеттегі кез-келген тағамнан уланғанда, бір неше сағаттан соң көздің көруі әлсірейді(лоқ су,іш өту,іштің ауыруы),сөйлеу және жұтынубұзылады.Тағамнан улану кеңінен таралған, ол стафилококк токсиналарынан болады. Бұл бактериялар әр түрлі тағам өнімдерінде көбейе береді(кремдіп ирожный,сүтті тағамдар,ысталған өнімдер,паштеттер). Алғашқы жәрдем.Зардап шегушінің асқазанын шайып,5-6стақан жылы су немесе аздағанас сода сыныңерітіндісін ішкізіп,тілдің түбін саусақ пентіті кендіріп,локсытады, осындай процедураны бірне шерет қайталайды.Асқазан тазартылғаннан кейін ыстықшай береді.Содан соң зардап шегушіні емдеу мекемесіне жіберу керек.	
Сабақтың аяқталуы Қорытынды Қауіпсіздік ережесі 5мин	Қорытынды- Бүгінгі сынып сағатында алғашқы көмек көрсетудің принциптері мен оқы жағдайда зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсетудің жолдарымен таныстық. Көп жағдайда зардап шегушінің толық жазылып кетуі немесе өмір бойы мүгедек болып қалуы осы алғашқы көмекке байланысты.Деркезінде дұрыс	

	көрсетілген алғашқы көмектің арқасында адам өмірін сақтап қалуға өз үлесіңізді қоса аласыз.Әрекеттуден қорықпаңыз, сіз әншейін көмекке шақырып айқайлаған болсаңызда осының өзі сіздің үлесіңіз	
--	---	--